
Informatieblad

Vaststellen toepassingsgebied managementsysteem
op basis van ISO 14001, ISO 45001 en ISO 50001

De overtuiging -en ervaring- van SCCM is dat elke organisatie (hoe klein ook) betere prestaties behaalt door het gebruik van de plan-do-check-act aanpak uit de ISO 14001-, ISO 45001- en ISO 50001-norm.

Copyright SCCM

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden openbaar gemaakt en/of verveelvoudigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SCCM.

Disclaimer

De inhoud van deze brochure is met uiterste zorg samengesteld, desondanks kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. SCCM aanvaardt derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade ontstaan door of verband houdend met het gebruik van de inhoud van deze uitgave.

Vaststellen toepassingsgebied managementsysteem op basis van ISO 14001, ISO 45001 en ISO 50001

N180829, 30 juli 2019

Inhoudsopgave

HOOFDSTUK 1		
1	Inleiding	5
HOOFDSTUK 2		
2	Het belang van het goed omschrijven van het toepassingsgebied	7
HOOFDSTUK 3		
3	Eisen ten aanzien van toepassingsgebied en tekst op certificaat	8
	3.1 Eisen in ISO 14001, ISO 45001 en ISO 50001 met betrekking tot het toepassingsgebied	8
	3.2 Eisen aan toepassingsgebied bij certificatie en tekst op certificaat	9
HOOFDSTUK 4		
4	Uitbesteding en inkoop	11
HOOFDSTUK 5		
5	Praktijksituaties met betrekking tot het bepalen en omschrijven van het toepassingsgebied	13
HOOFDSTUK 6		
6	Voorbeelden omschrijving toepassingsgebied en tekst op certificaat	18
	6.1 Voorbeeld document toepassingsgebied Chemirico bv	18
	6.2 Voorbeeld document toepassingsgebied Hollend Transport	20
	6.3 Voorbeeld tekst op ISO 14001/ISO 45001/ISO 50001-certificaat	21

Inleiding

Dit informatieblad is bedoeld om organisaties die een managementsysteem gaan opzetten ondersteuning te bieden bij het vaststellen en omschrijven van het toepassingsgebied van het managementsysteem. Daarnaast wordt ingegaan op de consequenties voor het certificatieproces en de tekst op het certificaat.

In de managementsysteemnormen (ISO 14001, ISO 45001 en ISO 50001) worden eisen gesteld aan de omschrijving van het toepassingsgebied van het betreffende managementsysteem. De eisen aan deze omschrijving is zodanig dat de tekst te uitgebreid is om op het certificaat te vermelden. De tekst op het certificaat kan worden gezien als een samenvatting daarvan.

Bij het toepassingsgebied gaat het om het vastleggen op welke organisatie(s), eventuele vestigingen en op welke activiteiten/diensten het managementsysteem betrekking heeft.

Informatiebladen van SCCM geven ideeën voor de wijze waarop eisen uit de verschillende normen kunnen worden ingevuld. Een organisatie is vrij om hier gebruik van te maken dan wel een andere oplossing te kiezen waarmee aan de eisen wordt voldaan.

De ISO 14001-, ISO 45001- en ISO 50001-norm vereisen dat het toepassingsgebied van het managementsysteem wordt vastgelegd (art. 4.3): *de organisatie moet de grenzen en toepasselijkheid van het managementsysteem bepalen*. In de verschillende normen staan in het betreffende artikel punten die daarbij moeten worden overwogen.

Na certificatie worden op het certificaat de naam van de gecertificeerde organisatie en de activiteiten die onder het managementsysteem vallen vastgelegd. De eisen ten aanzien van de inhoud van het certificaat volgen uit de ISO 17021-1-norm zie paragraaf 3.2 van dit infoblad. De SCCM-publicatie 'Overzicht normen, richtlijnen en afkortingen' geeft inzicht in de verschillende normen die bij certificatie van managementsystemen een rol spelen.

In de regel omvat het toepassingsgebied, vastgelegd in het managementsysteem, de gehele organisatie en valt de tekst op het certificaat daarmee samen. Dit hoeft echter niet; het te certificeren managementsysteem kan betrekking hebben op een deel van de organisatie en/of een deel van de activiteiten van de organisatie. In dit informatieblad wordt ervan uitgegaan dat het toepassingsgebied van het managementsysteem samenvalt met het toepassingsgebied van certificatie.

Ten aanzien van zowel het vaststellen en omschrijven van het toepassingsgebied als het bepalen van de organisatie en activiteiten die worden gecertificeerd zijn verschillende eisen van toepassing. Deze geven echter geen antwoord op alle vragen rond dit onderwerp. In dit informatieblad wordt inzicht gegeven in de eisen die van toepassing zijn en worden voorbeelden gegeven voor de wijze waarop daar in de praktijk mee om kan worden gegaan en aandachtspunten die daarbij aan de orde zijn.

In dit informatieblad wordt ook ingegaan op de vraag wanneer er sprake is van uitbesteding. Dit is van belang omdat dit terugkomt bij het vaststellen en omschrijven van het toepassingsgebied.

In dit informatieblad is ervan uitgegaan dat bij certificatie het gehele toepassingsgebied van het managementsysteem van de organisatie onder het certificaat valt.

Het belang van het goed omschrijven van het toepassingsgebied

Op basis van de ISO-HLS dient het toepassingsgebied 'beschikbaar' te zijn (zie hoofdstuk 3). In de ISO 14001 is toegevoegd dat het beschikbaar moet zijn 'voor belanghebbenden'. Dit laatste 'voor belanghebbenden' staat niet in de ISO 45001 en ISO 50001. Het moet echter ook op basis van de ISO 45001 en ISO 50001 'beschikbaar zijn', het is logisch dat dit dan in ieder geval voor belanghebbenden beschikbaar is. Belanghebbenden kunnen er zowel binnen als buiten de organisatie zijn.

Om meerdere redenen is het belangrijk om het toepassingsgebied binnen het managementsysteem duidelijk te omschrijven:

- Het certificaat biedt maar beperkte ruimte om duidelijk te maken waar het gecertificeerde managementsysteem wel of niet betrekking op heeft. Voor gebruikers van het certificaat (bijv. klanten, toezichthouders) is de informatie op het certificaat niet altijd voldoende om te bepalen of alle voor de betreffende belanghebbende relevante onderdelen van de organisatie onder het certificaat vallen. Een organisatie kan de omschrijving van het toepassingsgebied dan beschikbaar stellen aan de betreffende belanghebbende. Ook kunnen belanghebbenden de omschrijving van het toepassingsgebied opvragen (het dient op basis van de norm tenslotte 'beschikbaar' te zijn).
- Bij de inrichting van het managementsysteem zal de organisatie (in de praktijk de directie) een besluit moeten nemen over het toepassingsgebied. De contextanalyse geeft informatie op basis waarvan het toepassingsgebied mede wordt bepaald. De verwachtingen van belanghebbenden kunnen daarbij bijvoorbeeld een rol bij spelen. Het toepassingsgebied is vervolgens bepalend voor het identificeren van de risico's en kansen die aan de orde zijn.

TIP!

Omschrijf het toepassingsgebied zo dat het direct gebruikt kan worden voor communicatie met belanghebbenden die willen weten waar het managementsysteem certificaat wel/niet betrekking op heeft.

Eisen ten aanzien van toepassingsgebied en tekst op certificaat

3.1 Eisen in ISO 14001, ISO 45001 en ISO 50001 met betrekking tot het toepassingsgebied

Voor zowel ISO 14001, ISO 45001 als ISO 50001 geldt op basis van de tekst uit de ISO-HLS (High Level Structure):

De organisatie moet op basis van artikel 4.3 de grenzen en toepasselijkheid van het management-systeem bepalen om het toepassingsgebied vast te stellen. Daarbij dienen in overweging te worden genomen:

- de in 4.1 genoemde in- en externe belangrijke punten;
- de in 4.2 genoemde wettelijke en andere eisen.

Het toepassingsgebied moet als gedocumenteerde informatie beschikbaar zijn.

In de drie normen zijn in paragraaf 4.3 teksten toegevoegd aan de ISO-HLS. Deze toevoegingen zijn verschillend.

Toevoeging in ISO 14001 ten opzichte van ISO-HLS

- Bij het vaststellen van het toepassingsgebied dienen de volgende punten te worden overwogen:
  - * organisatorische onderdelen, functies en fysieke grenzen;
  - * activiteiten, producten en diensten van de organisatie;
  - * bevoegdheden en vermogen om te beheersen en invloed uit te oefenen.
- Zodra het toepassingsgebied is gedefinieerd moeten alle activiteiten, producten en diensten van de organisatie binnen het toepassingsgebied onder het milieumanagementsysteem vallen.
- Het toepassingsgebied moet beschikbaar zijn voor belanghebbenden

In ISO 14001 Annex A.4.3 staan de volgende aanwijzingen:

- Fysieke en/of organisatorische grenzen moeten met name bij organisaties die deel uitmaken van een grotere organisatie duidelijk zijn.
- Er kan voor worden gekozen dat het managementsysteem voor een specifiek gedeelte van de organisatie wordt geïmplementeerd. Voorwaarde is dat de directie voor dat gedeelte de bevoegdheid heeft het milieumanagementsysteem in te richten.

- De geloofwaardigheid van het milieumanagementsysteem is afhankelijk van de organisatiegrenzen. Het bepalen van het toepassingsgebied behoort niet te worden gebruikt om activiteiten, producten, diensten of faciliteiten uit te sluiten die belangrijke milieuaspecten (kunnen) hebben of om compliance-verplichtingen te ontlopen.
- De organisatie overweegt de mate van beheersing of invloed op activiteiten, producten en diensten, uitgaande van een levenscyclusperspectief.
- Het toepassingsgebied is een feitelijke en representatieve verklaring over de activiteiten van de organisatie die binnen de grenzen van haar milieumanagementsysteem zijn opgenomen en deze verklaring behoort belanghebbenden niet te misleiden.

Toevoeging in ISO 45001 ten opzichte van ISO-HLS

- Rekening moet worden gehouden met geplande of uitgevoerde werkgerelateerde activiteiten.
- Het G&VW-managementsysteem moet de activiteiten, producten en diensten omvatten die de organisatie kan beheersen en beïnvloeden en die van invloed kunnen zijn op de G&VW-prestaties van de organisatie.

In Annex A.4.3 staan de volgende aanwijzingen:

- De grenzen en toepasbaarheid kunnen een specifiek deel van de organisatie beslaan, mits de directie van dat gedeelte haar eigen functies, verantwoordelijkheden en bevoegdheden heeft voor het inrichten van het G&VW-managementsysteem.
- De geloofwaardigheid van het G&VW-managementsysteem is afhankelijk van de organisatiegrenzen. Het toepassingsgebied behoort niet te worden gebruikt om activiteiten, producten en diensten uit te sluiten die invloed (kunnen) hebben op de G&VW-prestaties of om wettelijke en andere eisen te ontlopen.

Toevoeging in ISO 50001 ten opzichte van ISO-HLS

- De organisatie moet bewerkstellingen dat zij de bevoegdheid heeft haar energie-efficiency, energiegebruik en energieverbruik binnen het toepassingsgebied en de begrenzing te beheersen. De organisatie mag geen enkele soort energie uit het toepassingsgebied en de begrenzing uitsluiten.

3.2 Eisen aan toepassingsgebied bij certificatie en tekst op certificaat

Bij de certificatie van managementsystemen dienen certificatie-instellingen zich te houden aan de eisen in ISO 17021-1 (Conformity assessment —Requirements for bodies providing audit and certification of management systems). Ten aanzien van de afbakening van het managementsysteem bij certificatie zijn de volgende paragrafen van belang:

- paragraaf 8.2 gaat in op de inhoud van een certificaat;
- paragraaf 9.1.1. gaat in op de aanvraag voor certificatie;
- paragraaf 9.1.4 gaat in op de tijdsbesteding bij certificatie;
- paragraaf 9.2.1 gaat in op het vaststellen van het doel en de scope van certificatie.

8.2.2 The certification document(s) shall identify the following:

- a) the name and geographical location of each certified client (or the geographical location of the headquarters and any sites within the scope of a multi-site certification);
- f) the scope of certification with respect to the type of activities, products and services as applicable at each site without being misleading or ambiguous;

9.1.1 Application

The certification body shall require an authorized representative of the applicant organization to provide the necessary information to enable it to establish the following:

- a) the desired scope of the certification;
- b) relevant details of the applicant organization as required by the specific certification scheme, including its name and the address(es) of its site(s), its processes and operations, human and technical resources, functions, relationships and any relevant legal obligations;
- c) identification of outsourced processes used by the organization that will affect conformity to requirements;

9.1.4.2 In determining the audit time, the certification body shall consider, among other things, the following aspects:

- d) any outsourcing of any activities included in the scope of the management system;

9.2.1.3 The audit scope shall describe the extent and boundaries of the audit, such as sites, organizational units, activities and processes to be audited. Where the initial or re-certification process consists of more than one audit (e.g. covering different sites), the scope of an individual audit may not cover the full certification scope, but the totality of audits shall be consistent with the scope in the certification document.

De eisen opgenomen in ISO 17021-1 ten aanzien van het toepassingsgebied zijn beperkt. Belangrijke punten zijn:

- De te certificeren organisatie geeft aan wat het gewenste toepassingsgebied is. De certificatie-instelling beoordeelt of het gekozen toepassingsgebied voldoet aan de betreffende norm (bijv. ISO 14001, ISO 45001 of ISO 50001) waartegen wordt gecertificeerd en eventuele eisen in het certificatieschema.
- Een belangrijk punt bij de beoordeling is dat het gekozen toepassingsgebied niet misleidend of dubbelzinnig is.
- De certificatie-instelling dient aandacht te besteden aan de uitbestede processen en de eventuele invloed op het voldoen aan de eisen.

Aandachtspunt

Het toepassingsgebied moet zo worden gekozen dat er geen sprake is van misleiding en/of dubbelzinnigheid.

Uitbesteding en inkoop

In dit informatieblad wordt ook ingegaan op vragen rond uitbesteding en inkoop omdat besluiten hierover gevolgen kunnen hebben voor de omschrijving van het toepassingsgebied en van belang zijn voor het certificatieproces. Wanneer er bij de organisaties aan wie processen worden uitbesteed ook belangrijke milieu, G&VW of energie gerelateerde risico's en/of kansen aan de orde zijn, zullen deze ook moeten worden beheerst en horen deze ook in de beschrijving van het toepassingsgebied thuis (zie 5.1 voor de mate van specificiteit waarmee het toepassingsgebied wordt beschreven).

In zowel de ISO 14001-, ISO 45001- als de ISO 50001-norm wordt onderscheid gemaakt tussen uitbesteding en inkoop. In wezen is uitbesteding een deelverzameling van hetgeen wordt ingekocht, uitbestede diensten worden uiteindelijk ook 'ingekocht'. Bij uitbesteding worden er eisen aan het proces van de dienstverlener gesteld. Het onderscheid is niet altijd zwart-wit maar eerder een 'glijdende schaal'. Dit maakt het extra belangrijk om in de omschrijving van het toepassingsgebied duidelijk te maken in hoeverre er sprake is van uitbesteding. In de Annex van ISO 14001 (A.8.1) worden criteria gegeven waarmee kan worden bepaald of er sprake is van uitbesteding.

TIP!

Er is meestal sprake van een uitbesteed proces wanneer aan de externe leverancier ook eisen worden gesteld aan de wijze waarop het product moet worden gemaakt en/of dienst moet worden geleverd. Dus niet alleen eisen aan 'wat' er wordt geleverd maar ook aan het 'hoe'.

ISO 14001

Voor ISO 14001 dient een organisatie te bepalen welke milieueisen bij de inkoop van producten en diensten moeten worden meegenomen. Dit geldt dus ook voor de 'inkoop' van uitbestede processen. Een belangrijk verschil tussen 'inkoop' en 'uitbesteding' is dat de organisatie bij uitbestede processen moet zorgen dat deze worden beheerst of beïnvloed. De wijze en mate van beheersing moet binnen het managementsysteem worden bepaald.

Er is volgens ISO 14001 Annex A.8.1 sprake van een uitbesteed proces wanneer elk van de volgende punten van toepassing is:

- het proces valt binnen het toepassingsgebied (en dus wordt beschouwd als een van de activiteiten van de organisatie);
- het proces integraal onderdeel is van het functioneren van de organisatie;
- het proces nodig is om het beoogde resultaat van het MMS te behalen;
- de verantwoordelijkheid dat het proces voldoet aan de eisen bij de organisatie blijft berusten;
- belanghebbenden de perceptie hebben dat het proces door de organisatie wordt uitgevoerd.

Het laatste punt is van belang voor de formulering van zowel het toepassingsgebied in het managementsysteem als de tekst op het certificaat.

ISO 45001

In de ISO 45001-norm staan geen criteria voor het bepalen of er sprake is van een uitbesteed proces.

In ISO 45001 Annex 8.1 staan wel criteria om de mate van beheersing bij een uitbesteed proces vast te stellen. De mate van beheersing is afhankelijk van:

- het vermogen van de externe organisatie om te kunnen voldoen aan de eisen;
- de technische competentie om de maatregelen van de externe organisatie te definiëren en beoordelen;
- het effect van de uitbestede processen op het behalen van de G&VW-doelstellingen;
- het vermogen om te beheersen door middel van het inkoopproces;
- de kansen voor verbetering.

ISO 50001

In de ISO 50001-norm zijn geen criteria opgenomen om te bepalen wanneer er sprake is van uitbesteding.

Er is wel een aantal toevoegingen ten opzichte van basis tekst uit de ISO-HLS:

- Een organisatie moet bewerkstelligen dat uitbesteed significant energiegebruik of uitbestede processen met betrekking tot haar significante energiegebruik worden beheerst.
- Bij de inkoop van energie gebruikende producten, apparatuur en diensten die een significante invloed zullen hebben op de energieprestaties moeten criteria worden opgesteld voor het evalueren van de energieprestaties en moet de energieprestatie als een van de criteria bij de inkoop worden meegenomen.

Praktijksituaties met betrekking tot het bepalen en omschrijven van het toepassingsgebied

In dit hoofdstuk wordt aan de hand van een aantal praktijksituaties ingegaan op vragen die er zijn over de wijze waarop de eisen uit de normen moeten worden gehanteerd.

Bij de volgende vragen is ervan uitgegaan dat de organisatie en de activiteiten waarvoor het managementsysteem is ingericht ook als geheel wordt gecertificeerd. Uitgaande van deze situatie kunnen zich nog verschillende situaties voordoen.

Het managementsysteem heeft betrekking op een deel van de organisatie of activiteiten

Een organisatie kan ervoor kiezen om het managementsysteem te richten op een deel van de organisatie en/of een deel van de activiteiten. Voorbeelden daarvan zijn:

- de facilitaire dienst van een ministerie, bank of verzekeringsmaatschappij;
- een businessunit van een concern;
- productieverstiging van een concern.

Zowel de ISO 14001-, ISO 45001- als de ISO 50001-norm laat een organisatie vrij om te kiezen hoe de organisatie wordt begrensd en welke activiteiten van de organisatie onder het managementsysteem vallen. Daarvoor gelden echter wel een aantal voorwaarden:

→ **Eigen management**

De organisatie waarop het managementsysteem betrekking heeft moet een eigen management hebben dat ook de bevoegdheden heeft om een eigen milieu, G&VW en/of energiebeleid vast te stellen en uit te voeren.

→ **Middelen**

Het management dient ervoor te kunnen zorgen dat de benodigde (financiële) middelen beschikbaar zijn.

→ **Geloofwaardigheid**

Het toepassingsgebied moet zo worden gekozen dat het ook geloofwaardig is. De geloofwaardigheid komt in het geding wanneer bijvoorbeeld organisatieonderdelen met zwaardere risico's en of compliance-verplichtingen buiten het toepassingsgebied worden gelaten.

Wanneer niet de gehele organisatie maar een deel ervan wordt gecertificeerd is ook van belang dat bij certificatie de naam van de organisatie op het certificaat aansluit bij het toepassingsgebied. Op het certificaat dient de naam van het organisatieonderdeel te staan dat wordt gecertificeerd. Dit zou de naam moeten zijn van de organisatie/het organisatieonderdeel waar het management, dat aanspreekbaar is voor

het milieu-, G&VW- of energiebeleid (en geïnterviewd wordt tijdens audits), voor verantwoordelijk is. In het geval van bijvoorbeeld een facilitaire dienst van een ministerie is de naam van deze directie ook de naam die op het certificaat hoort te staan (zie voorbeeld in 6.3).

Aandachtspunt

De naam van de organisatie op het certificaat dient aan te sluiten bij de naam van het organisatie onderdeel waarop het managementsysteem betrekking heeft.

Delen van de organisatie of activiteiten worden buiten het toepassingsgebied gelaten

In deze situatie vallen de hoofdactiviteiten van de organisatie onder het toepassingsgebied maar worden delen van de activiteiten niet meegenomen. Voorbeelden van activiteiten die buiten het toepassingsgebied worden gelaten zijn:

- verkoopactiviteiten/verkoopkantoren;
- research;
- transport;
- onderhoudsafdeling.

De ISO 14001-, ISO 45001 en ISO 50001-norm sluiten niet uit dat delen van de organisatie buiten het toepassingsgebied worden gehouden. Dit neemt echter niet weg dat hier grenzen aan zijn. Het eerder genoemde begrip 'geloofwaardigheid' speelt hierbij een belangrijke rol. De normen vereisen ook dat wanneer een toepassingsgebied eenmaal is gekozen, alle activiteiten, producten en diensten, binnen dit toepassingsgebied, onder het managementsysteem moeten vallen.

Bij het bepalen of het uitsluiten van activiteiten kan worden geaccepteerd, zijn de volgende criteria van belang:

→ **Risico's**

Naarmate de risico's die bij een activiteit/product/dienst groter worden is het van belang dat er een steekhoudende motivatie is voor het niet meenemen van een betreffende activiteit/product/dienst. De geloofwaardigheid komt anders in het geding.

→ **Mate waarin activiteit/product/dienst integraal onderdeel is**

Wanneer een bepaalde activiteit noodzakelijk is om te komen tot de producten/diensten die worden geleverd, zullen belanghebbenden ook verwachten dat deze tot het toepassingsgebied behoren. Er zal dan een steekhoudende motivatie moeten zijn.

→ **Verwachtingen belanghebbenden**

Uit de contextanalyse komen de verwachtingen van belanghebbenden naar voren. Daaruit kan blijken welke verwachtingen er zijn ten aanzien van de activiteiten, producten en diensten die onder het toepassingsgebied moeten vallen.

→ **Compliance-eisen**

Wanneer compliance-eisen van toepassing zijn op bepaalde activiteiten ligt het niet voor de hand om onderscheid te maken tussen activiteiten die wel/niet in het toepassingsgebied worden meegenomen.

→ **Fysieke en organisatorische scheiding**

Naarmate activiteiten fysiek en organisatorisch sterker met elkaar verweven zijn wordt het lastiger om daar in het toepassingsgebied onderscheid in te maken.

Aandachtspunt

In het document met toepassingsgebied ook vastleggen welke activiteiten, producten of diensten buiten het toepassingsgebied worden gelaten.

Deelnemingen en/of uitbestede diensten waar belangrijke risico's aan de orde zijn

Het kan voorkomen dat een organisatie bepaalde activiteiten waaraan belangrijke risico's zijn verbonden heeft uitbesteed of uitvoert in samenwerking met andere partijen. Voorbeelden daarvan zijn:

- waterzuiveringsinstallatie die met anderen wordt gedeeld;
- WKK-installatie waarin samen met andere organisaties is geïnvesteerd;
- onderdelen van het productieproces die worden uitbesteed (bijv. drukkerij die bindwerk uitbesteedt);
- uitbesteding van opslag (eventueel gekoeld).

De eerste vraag is in hoeverre de activiteiten die bij derden plaatsvinden ook binnen het toepassingsgebied van managementsysteem moeten vallen. Om deze vraag te beantwoorden spelen de criteria genoemd bij het vorige punt een rol:

- aard en omvang van de risico's die aan de orde zijn;
- mate waarin activiteit/product/dienst integraal onderdeel is van de organisatie;
- verwachtingen belanghebbenden;
- compliance-eisen;
- fysieke en organisatorische scheiding.

De organisatie zal in het document waarin het toepassingsgebied wordt vastgelegd moeten aangeven in hoeverre de activiteiten die plaatsvinden bij deelnemingen of zijn uitbesteed tot het toepassingsgebied van het managementsysteem behoren. Daarbij kan worden overwogen aan te geven tot op welk niveau deze activiteiten worden meegenomen:

- niet, activiteit valt buiten het toepassingsgebied;
- activiteit valt volledig binnen toepassingsgebied;
- activiteit valt indirect tot het toepassingsgebied (door eisen die eventueel bij inkoop worden gesteld).

Ingeval een activiteit 'volledig' onder het toepassingsgebied valt, betekent dit dat de organisatie ook aanspreekbaar is op het behalen van de doelstellingen die met het managementsysteem bij de betreffende activiteit worden beoogd. De organisatie zal afspraken moeten maken met de betreffende organisatie over de uitvoering van beheersmaatregelen en daar ook zelf op toe zien. Ingeval een activiteit indirect tot het toepassingsgebied behoort, worden wel bij bijvoorbeeld de selectie van een externe partij eisen gesteld aan de prestaties en worden eventueel eisen gesteld aan de rapportage over het behalen daarvan maar is er geen (of maar beperkt) invloed op de operationele beheersing.

Van belang is dat in het document met het toepassingsgebied is vastgelegd in hoeverre risico's die aan de orde zijn bij externe partijen en die direct verbonden zijn aan de activiteiten van de organisatie onder het managementsysteem vallen.

Moeten alle vestigingen van de organisatie (bijv. buitenlandse) mee worden genomen?

Een organisatie is vrij om te bepalen of vestigingen wel of niet in het toepassingsgebied van het managementsysteem worden opgenomen. Van belang is dat in het document met de beschrijving van het toepassingsgebied wordt vastgelegd welke vestigingen wel/niet onder het managementsysteem vallen. Een keuze kan bijvoorbeeld zijn om buitenlandse vestigingen niet in het toepassingsgebied op te nemen.

Indien vestigingen binnen het managementsysteem vallen is van belang dat ook duidelijk is welke activiteiten bij de vestiging plaatsvinden. Dit is ook van belang voor de tekst die op het certificaat wordt opgenomen. Wanneer de activiteiten bij de vestigingen afwijken van de hoofdvestiging dient de certificatie-instelling op het certificaat per vestiging aan te geven welke activiteiten bij de verschillende vestigingen plaatsvinden.

TIP!

Wanneer er meerdere vestigingen zijn en alle vestigingen van de organisatie zijn gecertificeerd, vermeld dat in de tekst op het certificaat. Dit geeft direct duidelijkheid aan de gebruiker van het certificaat.

Moet het geografisch werkgebied bij dienstverlenende organisaties worden vastgelegd?

Wanneer een organisatie ook buiten Nederland diensten verricht, kan het zijn dat dit invloed heeft op de risico's en kansen die aan de orde zijn, bijvoorbeeld omdat er andere wet- en regelgeving van toepassing is, andere klimaatomstandigheden, werkcultuur etc. Ook kan de organisatie in het buitenland te maken hebben met andere belanghebbenden waardoor de contextanalyse andere inzichten oplevert met consequenties voor de risico's en kansen die worden opgepakt.

Op het moment dat risico's en kansen worden beïnvloed door de geografische locatie waar de diensten worden verricht, is het ook noodzakelijk in het toepassingsgebied aan te geven wat de geografische grenzen die door het managementsysteem moeten worden afgedekt.

Hoe om te gaan met organisaties die werken in projecten?

In het bijzonder bij dienstverlenende organisaties en organisaties in de bouw komt het voor dat projectgewijs wordt gewerkt. Daarbij zijn verschillende vormen denkbaar, bijvoorbeeld:

- projecten met meerjarige contracten (zoals bijvoorbeeld bij schoonmaak en catering);
- projecten met een grote omvang en waar vaak ook meerdere partijen bij betrokken zijn (bijvoorbeeld grote infrastructurele werken);
- projecten met korte duur (bijv. minder dan een jaar) en relatief klein.

Wanneer een organisatie projecten uitvoert op basis van meerjarige contracten zullen deze ook in het toepassingsgebied moeten worden benoemd. Deze komen dan ook als 'vestiging' terug op het certificaat. Bij projecten met een grote omvang met meerdere partijen is de meest praktische oplossing om het managementsysteem voor de projectorganisatie als zelfstandige organisatie op te zetten en ook afzonderlijk te laten certificeren. Organisaties die relatief korte projecten met een beperktere omvang uitvoeren op locatie van derden geven dit in het toepassingsgebied aan zonder daarbij de locaties te specificeren.

Tot op welk detailniveau moeten uitbestede diensten in het toepassingsgebied worden gespecificeerd?

Het document waarin het toepassingsgebied wordt vastgelegd zal worden gebruikt door onder meer:

- interne auditors van het managementsysteem;
- externe auditors van het managementsysteem;
- belanghebbenden bij het managementsysteem (bijvoorbeeld klanten of partijen in de omgeving).

De mate van specificiteit is afhankelijk van een aantal factoren:

- de intensiteit/omvang van de relatie met de externe partij;
- de omvang van de risico's die aan de orde zijn en het belang deze te hebben geborgd;
- de mate waarin ook structureel/langdurig wordt samengewerkt;
- het belang dat belanghebbenden eventueel hebben bij informatie dat het uitbestede proces onder het managementsysteem valt.

Uit het document met het toepassingsgebied moet blijken welke activiteiten worden uitbesteed.

Voor activiteiten waar ook belangrijke risico's aan de orde zijn en er structureel met partijen wordt samengewerkt ligt het voor de hand om in het toepassingsgebied ook de naam en locatie van de externe partij te vermelden.

Inkoop opnemen in beschrijving toepassingsgebied, zo ja, hoe?

In de ISO 14001-, ISO 45001- en ISO 50001-norm wordt onderscheid gemaakt tussen inkoop en uitbesteding. Dit is enigszins verwarrend omdat ook activiteiten die worden uitbesteed worden ingekocht.

Er is sprake van uitbesteding wanneer het om activiteiten gaat die ook essentieel zijn voor de activiteiten van de organisatie, ofwel tot de kerntaken van een organisatie behoren. Belanghebbende partijen (bijvoorbeeld klanten) gaan er mogelijk ook vanuit dat de organisatie deze activiteiten zelf heeft uitgevoerd.

In bijlage A.8.1 van de ISO 14001-norm wordt daarvoor een aantal criteria gegeven.

Het onderscheid tussen 'inkoop' en 'uitbesteding' is echter niet scherp. Zo is bijvoorbeeld de vraag of het laten uitvoeren van technisch onderhoud aan installaties (door bijvoorbeeld de holdingmaatschappij) als 'inkoop' of als 'uitbesteding' moet worden gekwalificeerd niet eenduidig te beantwoorden.

Van belang is dat het toepassingsgebied duidelijkheid geeft over de uitbestede activiteiten waar ook belangrijke risico's aan verbonden zijn en daar afhankelijk van de situatie ook de betrokken partijen bij specificeert. Voor de overige inkoop is dit alleen in uitzonderingsgevallen aan de orde. Bijvoorbeeld bij een groothandel die een groot deel van de inkoop heeft geconcentreerd bij een beperkt aantal leveranciers.

Voorbeelden omschrijving toepassingsgebied en tekst op certificaat

De ISO 14001-, ISO 45001- en ISO 50001-norm vereisen een document waarin het toepassingsgebied is vastgelegd. Het dient een 'feitelijke en representatieve verklaring te zijn binnen de grenzen van haar managementsysteem' (A.4.3).

De geloofwaardigheid van het managementsysteem is afhankelijk van de gekozen organisatiegrenzen. De definiëring van het toepassingsgebied mag niet worden gebruikt om organisatieonderdelen en/of activiteiten met belangrijke risico's uit te sluiten. Om de geloofwaardigheid van de gekozen grenzen aan te tonen speelt het document met de beschrijving van het toepassingsgebied een belangrijke rol.

In 6.1, 6.2 en 6.3 zijn voorbeelden te vinden waarin ook de tips uit de eerdere hoofdstukken zijn verwerkt.

6.1 Voorbeeld document toepassingsgebied Chemirico bv

Juridisch

Het betreft alle activiteiten die worden uitgevoerd door Chemirico bv ingeschreven onder KvK-nummer xx.xxxxxx en KvK-vestigingsnummer: ..... (zie <link KvK-inschrijving>).

Concernrelatie

- De aandelen van Chemirico bv zijn volledig eigendom van Chemirico International GmbH gevestigd in München (Duitsland).
- Chemirico bv valt organisatorisch binnen de business unit 'voedingsmiddelen'. Chemirico bv voert een zelfstandig milieu- en G&VW-beleid. Randvoorwaarde is dat deze passen binnen de milieu en G&VW-beleidsuitgangspunten van Chemirico International bv (zie <link document>).

Vestiging(en)

- Chemirico bv is gevestigd aan XYZweg te ANSDAM.
- Het betreft het terrein bij het kadaster geregistreerd onder nummer: .....
- Het gehele terrein met alle gebouwen valt onder het toepassingsgebied.

Vestigingen die buiten het toepassingsgebied vallen

- N.v.t.

Organisatie en personeel

- Chemirico bv heeft een directie die bestaat uit drie personen. AY is algemeen directeur en is alleen bevoegd (zie KvK-inschrijving).
- Op de locatie van Chemirico bv zijn naast het personeel dat in dienst is van Chemirico en/of door Chemirico is ingehuurd mogelijk de volgende personen aanwezig die ook onder het toepassingsgebied vallen:
  - * chauffeurs en bestuurders van transporteurs (zowel voor aanleveren grondstoffen als ophalen gereed product);
  - * personeel van organisaties die structureel diensten verlenen (schoonmaak en onderhoud);
  - * personeel van organisaties die incidenteel diensten verlenen (zoals verbouwing en installaties van machines);
  - * bezoekers.

Producten

- Zouten en zuren voor toepassing in voedingsmiddelen en farmaceutische producten.

Diensten

- N.v.t.

Activiteiten

- Het opslaan van grond- en hulpstoffen.
- Het intern transporteren van grond- en hulpstoffen, halffabricaten en gereed product.
- Het verwerken (mengen, drogen, malen) en verpakken.
- Het opslaan en van gereed product.
- Het distributie klaar van gereed product.
- De verkoop van gereed product.

Geografisch

- Producten en activiteiten (transport) valt onder het toepassingsgebied op het moment dat deze het terrein verlaten (met uitzondering van de producten opgeslagen bij Koelhuis bv).
- Producten die gekoeld moet worden opgeslagen worden overgebracht naar Koelhuis bv. Het transport naar Koelhuis bv valt onder het toepassingsgebied.
- Het gereed product opgeslagen bij Koelhuis bv is eigendom van Chemirico bv en valt onder het toepassingsgebied.
- Personeel van Chemirico dat voor werkzaamheden buiten de locatie werkt (bijv. voor bezoek aan klanten) valt onder het toepassingsgebied.

Keten

- Activiteiten die Chemirico heeft uitbesteed aan Koelhuis bv vallen binnen het toepassingsgebied (voor zover beïnvloedbaar).
- Activiteiten van transporteurs die door Chemirico worden ingeschakeld vallen binnen het toepassingsgebied (voor zover beïnvloedbaar).

Onderdelen/activiteiten die niet onder het managementsysteem vallen

Het managementsysteem heeft geen betrekking op:

- Organisatieonderdeel: ...
- Activiteit: .....

Certificatie in relatie tot toepassingsgebied

Alle organisatieonderdelen en activiteiten uit het bovenstaande toepassingsgebied vallen onder het ISO 14001/ISO 45001/ISO 50001-certificaat verstrekt door <CI X>.

6.2 Voorbeeld document toepassingsgebied Hollend Transport

Juridisch

- Het betreft alle activiteiten die worden uitgevoerd door Hollend Transport bv ingeschreven onder KvK-nummer xx.xxxxxx en KvK-vestigingsnummer: ..... (zie <link KvK-inschrijving>).
- Hollend Transport is een vennootschap onder firma. Eigenaren zijn de heer J. Groen en mevrouw A. Groen.

Vestiging(en)

- Hollend Transport is gevestigd aan ABCweg no. 1 te RADAM.
- Het betreft een bedrijfsgebouw met kantoor en opslag zonder buitenterrein.

Organisatie en personeel

- Hollend Transport heeft een directie die bestaat uit twee personen die volledig bevoegd zijn.
- Zowel eigen als ingehuurd personeel dat op voertuigen van Hollend transport rijden vallen onder het managementsysteem.

Producten

- N.v.t.

Diensten

- Transport en opslag van verpakte goederen < x kilo.

Activiteiten

- Verkoop en administratie.
- Inkoop materieel.
- Onderhoud voertuigen.
- Opslag goederen.
- Transport (inclusief in- en uitladen).

Geografisch werkgebied

- Hollend Transport verzorgt hoofdzakelijk transport binnen Nederland. Incidenteel wordt transport van of naar het buitenland verzorgd.

Keten

→ Wanneer Holland Transport collega transporteurs inschakelt vallen deze in het toepassingsgebied van het managementsysteem.

Onderdelen/activiteiten die niet onder het managementsysteem vallen

→ N.v.t.

Certificatie in relatie tot toepassingsgebied

→ Alle organisatieonderdelen en activiteiten uit het bovenstaande toepassingsgebied vallen onder het ISO 14001/ISO 45001/ISO 50001-certificaat verstrekt door <CI X>.

6.3 Voorbeeld tekst op ISO 14001/ISO 45001/ISO 50001-certificaat

Onderstaand een aantal voorbeelden van teksten op een certificaat voor situaties waar een deel van de organisatie is gecertificeerd of meerdere vestigingen zijn gecertificeerd. Het is dan van belang dat de organisatie, vermeld op het certificaat, aansluit bij de naam van het organisatieonderdeel waarvoor de directie verantwoordelijk is.

Certificaat voor een deel van de organisatie

Toelichting

Omdat alleen de facilitaire dienst wordt gecertificeerd, dient als organisatie ook 'Facilitaire dienst ministerie XYZ' te worden vermeld. Het zou misleidend zijn wanneer als organisatie 'ministerie XYZ' zou worden opgenomen.

Certificaat voor organisatie waar alle vestigingen worden gecertificeerd

Certificatie-
instelling

CERTIFICAAT

Schoonmaakbedrijf ABC
met alle vestigingen in Nederland (zie appendix)
te Den Haag

voldoet aan de eisen gesteld in de norm

ISO 14001:2015

voor het toepassingsgebied:

Het verzorgen van schoonmaakdiensten in kantoren, industriële reiniging en alle overige dienstverlening.

- Certificaatnummer:
- Datum uitgifte:
- Geldig tot:
- Gecertificeerd sinds:

Logo RvA Logo SCCM

Certificatie-
instelling

APPENDIX BIJ CERTIFICAAT

Certificaatnummer

Schoonmaakbedrijf ABC

Vestigingen:

Locatie
Adres
Evt. toepassingsgebied

Locatie
Adres
Evt. toepassingsgebied

Locatie
Adres
Evt. toepassingsgebied

Locatie
Adres
Evt. toepassingsgebied

Datum afgifte appendix:

TIP!

Door het toevoegen van 'alle vestigingen' is het voor belanghebbenden direct duidelijk dat alle vestigingen onder het certificaat vallen. Door het toevoegen van 'alle overige dienstverlening' wordt duidelijk gemaakt dat alle activiteiten onder het certificaat vallen.

Certificaat voor organisatie waar een deel van de activiteiten wordt gecertificeerd

Certificatie-
instelling

CERTIFICAAT

Schoonmaakbedrijf ABC
met alle vestigingen in Nederland (zie appendix)
te Den Haag

voldoet aan de eisen gesteld in de norm

ISO 14001:2015

voor het toepassingsgebied:

Het verzorgen van schoonmaakdiensten in kantoren (exclusief industriële reiniging).

- Certificaatnummer:
- Datum uitgifte:
- Geldig tot:
- Gecertificeerd sinds:

Logo RvA Logo SCCM

Certificatie-
instelling

APPENDIX BIJ CERTIFICAAT

Certificaatnummer

Schoonmaakbedrijf ABC

Vestigingen:

Locatie
Adres
Evt. toepassingsgebied

Locatie
Adres
Evt. toepassingsgebied

Locatie
Adres
Evt. toepassingsgebied

Locatie
Adres
Evt. toepassingsgebied

Datum afgifte appendix:

Toelichting

Indien een organisatie besluit om de industriële reinigingsactiviteiten buiten het toepassingsgebied te laten is de vraag of dit mogelijk is omdat het mogelijk misleidend is en de geloofwaardigheid van het certificaat in het geding komt. Wanneer dit toch wordt gedaan is van belang om belanghebbenden duidelijkheid te geven en dit expliciet te vermelden.

Certificaat voor organisatie waar een deel van de activiteiten wordt gecertificeerd

Toelichting

Indien een organisatie besluit om een deel van de activiteiten niet onder het certificaat te laten vallen is het voor belanghebbenden duidelijker dit ook expliciet te vermelden.

Contact

U bent van harte uitgenodigd uw vraag aan ons voor te leggen.
Bedrijven, organisaties, adviseurs, toezichthouders, certificatie-instellingen
en andere belanghebbenden helpen we graag verder.

Mijn.sccm is hét kennisplatform voor ISO 14001, ISO 45001 en ISO 50001.
Op mijn.sccm vindt u onder andere samenvattingen van de meest relevante
milieu- en arbowet- en -regelgeving en halfjaarlijkse overzichten van
gewijzigde wet- en regelgeving. Kijk op mijn.sccm.nl en meld u aan!

Stichting Coördinatie Certificatie Managementsystemen voor milieu en
gezond en veilig werken (SCCM)

Postbus 13507
2501 EM Den Haag
T 070 - 362 39 81
info@sccm.nl
www.sccm.nl

Uitgave SCCM, Den Haag, 30 juli 2019